

Tracing Family Histories Along the Border

Experiences from a County Archives

Hajnalka Bánszki PhD
senior archivist, director

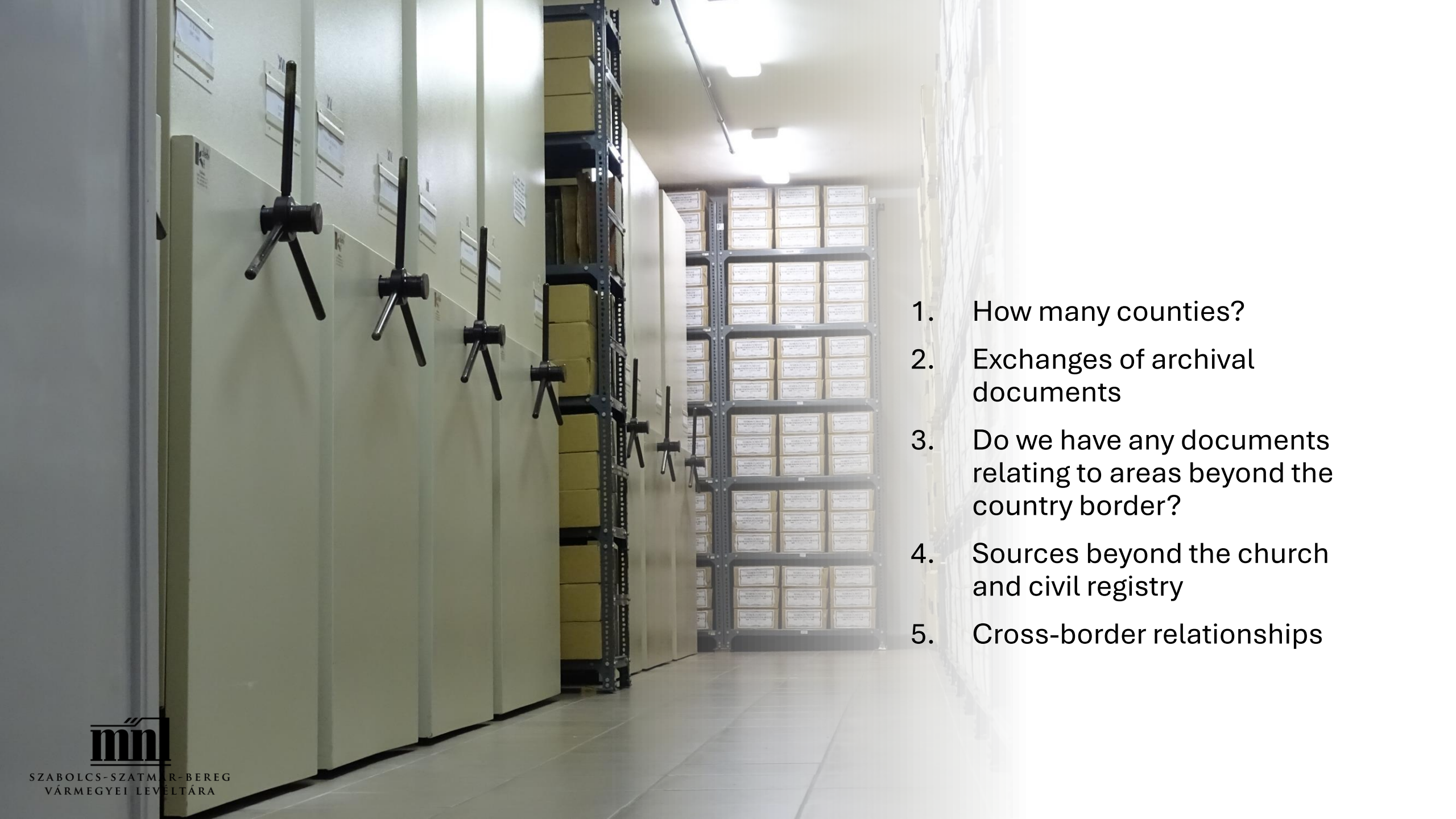

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
VÁRMEGYEI LEVÉLTÁRA

- More than two-thirds of our research inquiries come from *amateur* genealogists.
- Family researchers are a diverse group
 - from professional genealogists to amateur researchers
 - Family tree makers' vs. Family historians
 - Different goals, expectations, and research methods
 - Varying levels of archival and historical knowledge
 - Some willing to study exclusively online, others value access to physical documents

-
- Family history is an accessible entry point to history
 - Starts from a personal motivation: discovering one's family past
 - Often develops into a deeper appreciation of historical memory and heritage
 - Most family researchers are non-professionals
 - Archives have both responsibility and opportunity in supporting them
 - Family research is a gateway to archival collections → increases visibility and use of archives
 - **It helps make archives more open and accessible to the public**
-

1. How many counties?
2. Exchanges of archival documents
3. Do we have any documents relating to areas beyond the country border?
4. Sources beyond the church and civil registry
5. Cross-border relationships

Where we are?

<https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1914/?bbox=2058083.82%2C6005540.35%2C2831982.89%2C6224556.85&map-list=1&layers=osm%2C127>

Szabolcs

Szatmár

Bereg

Szabolcs és Ung k.e.e.

Szatmár-Bereg

Ung

Ugocsa

Kővár-vidék

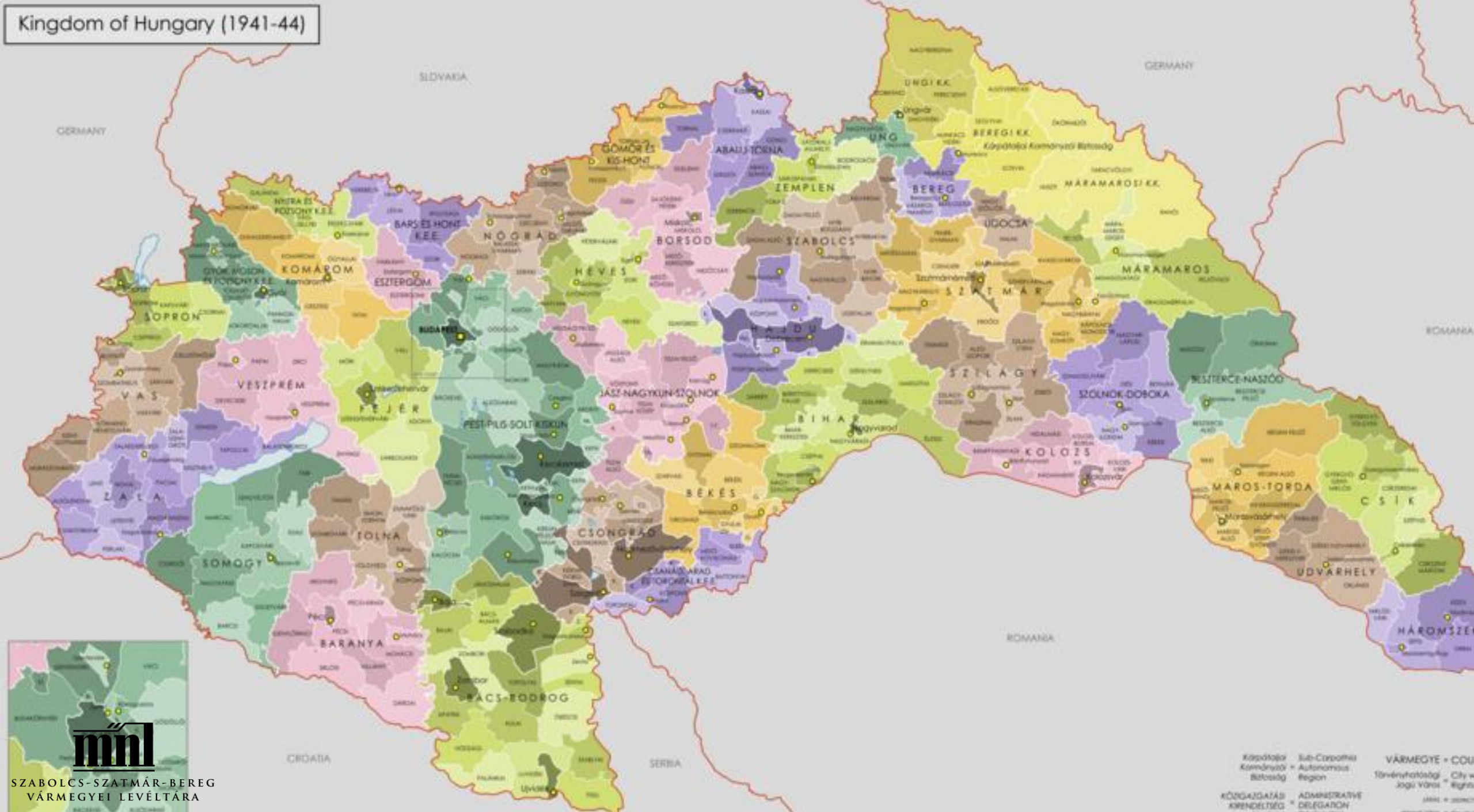

- Only Szabolcs county's collection is complete
- Szatmár and Bereg are fragmented
 - Szatmár (Satumare):
 - Romania: Cluj + Satumare
 - Hungary: Nyíregyháza
 - Bereg:
 - Ukraine: Berehovo and Uzghorod (registries)
 - Hungary: Nyíregyháza (only the historical records of the towns and villages located within the present-day territory of Hungary)

Exchanges of Archival Documents

- Several agreements
- Most important issue: civil registers and land registers
- 1923-1924: Negotiations between Hungary and Romania concerning various property rights, including archival records
 - Bertalan Gorzó archivist actively contributed:
 - Divide up those records which are able to
 - Keep together those records that formed a coherent unit
 - 1929: agreement
- 1927: Czechoslovak-Hungarian document exchange agreement

Kingdom of Hungary (1941-44)

Registries from Bereg (and Ung)

Place of registration	Years from	To	Missing Years
Barabás	1919	1980	1895-1918, 1938-1943
Vámosatya	1950	1970	
Gelénes	1950	1969	
Beregsurány	1919	1980	1895-1918, 1938-1943
Beregdaróc	1950	1969	
Márokpapi	1950	1969	
Csaroda	1926	1980	1938-1943
Tákos	1950	1969	
Hete	1950	1969	
Lónya	1944	1980	1895-1943
Mátyus	1950	1966	
Tarpa	1944	1980	1895-1943
Gulács	1918	1973	1895-1918; 1938-1943
Tivadar	1951	1966	
Tizsakerecseny	1944	1980	1906-1943
Tiszaszalka	1918	1980	1895-1918; 1938-1943
Tiszaadony	1950	1970	
Vásárosnamény	1944	1980	1895-1944
Gergelyiugornya	1950	1969	1906-1919
Jánd	1919	1980	
Záhony	1920	1980	1895-1920

Fragmented collections – what can we do?

- All documents relating to cross-border areas have become more important
- For family researchers we have
 - censuses, voter registers, documents of nobility from Szatmár
 - ...☹... from Bereg
- Bereg and Szatmár attract greater interest!
- Building relationship since 1992

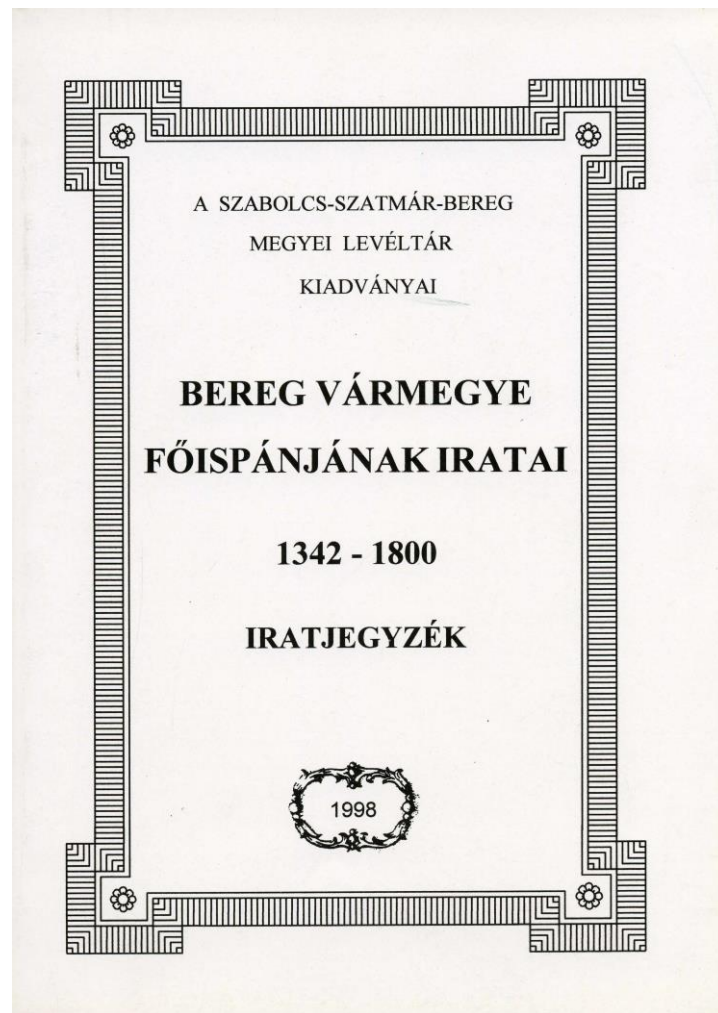
TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Bevezetés	9
Szatmár vármegye levéltárának iratai	23
A. A rendi korszak iratai (1849-ig)	29
I. Országgyűlési iratok	
II. Közgylési jegyzőkönyvek és iratok	
III. Közigazgatási iratok	
IV. Vegyes jogi iratok	
V. Polgári peres iratok	
VI. Büntető peres iratok	
VII. Alispáni iratok	
VIII. Vegyes közigazgatási iratok	
B. Az abszolutizmus és a polgári korszak iratai (1849-től)	
I. Törvényhatósági bizottsági jegyzőkönyvek és iratok	
II. Közigazgatási jegyzőkönyvek és iratok	
III. Törvényszéki iratok	
IV. Különböző tárgyú iratok	
C. A járások iratai 1849 után	
I. Nagykárolyi járás	
II. Szatmári járás	
III. Erdődi járás	
IV. Szinyérváraljai járás	
V. Nagybányai járás	
VI. Nyíri járás	
VII. Krasznaközi járás	
VIII. Szamosközi járás	
IX. Nagysomkúti járás	
X. Krassói járás	
XI. Felsőbányai járás	
XII. Csengeri járás	

XIII. Fehérgyarmati járás	77
XIV. Mátészalkai járás	77
D. Jegyzőkönyvek és segédletek	78
D.a. Rendi korszak	78
D.b. Abszolutizmus és polgári korszak	82
Szatmárnémetiben található iratok	91

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI LEVÉLTÁR
A ROMÁNIAI ORSZÁGOS LEVÉLTÁR KOLOZS MEGYEI
IGAZGATÓSÁGA
ARHIVELE COMITATULUI SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ CLUJ A ARHIVELOR NAȚIONALE

SZATMÁR VÁRMEGYE LEVÉLTÁRA
FONDUL
„PREFECTURA JUDEȚULUI SATU MARE”
1402–1919

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE
(1782-1785)

BEREG VÁRMEGYE
(1782-1785)

SZATMÁR VÁRMEGYE
(1782-1785)

SZABOLCS VÁRMEGYE
(1782-1785)

A NYÍREGYHÁZI
EVANGÉLIKUS
TANÍTÓI KÖR
JEGYZŐKÖNYVEI
1883-1890

A N. T.
BEREGI
EGYHÁZMEGYE
EMLEKKÖNYVE

Történelmekönyv

KOVÁCS LÁSZLÓ
TANÚ VAGYOK

Szatmár vármegye
zsidósága

NAGY FERENC
A nagyhalászi Hevra-könyv

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁR
KISFŐPÁNYAI
BEREG VÁRMEGYE
FŐISPÁNÁK IRATAI
1342-1800

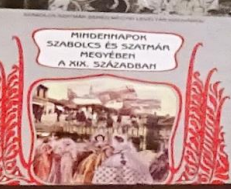
Kise Ernő I. világháborús
visszaemlékezései

Gottfried Barna - Nagy Szabolcs
A Székely-Hadosztály
története

KÖZÉPKORI OKLEVELEK
A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI
LEVÉLTÁRBAN
(1300-1525)

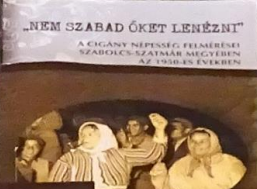

RIGDERHAPOR
SZABOLCS ÉS SZATMÁR
MEGYÉJÉN
A XIX. SZÁZADBAN

Felbermann Endre
EMLÉKEK A MÚLTBÓL

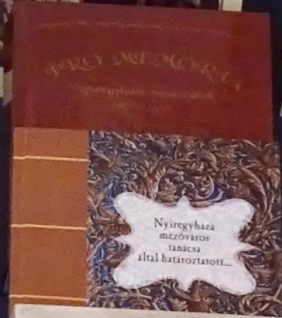
A korabeli Nyí

Nagy Szabolcs, Gottfried Barna, Kise Ernő I. világháborús visszaemlékezései

NEM SZABAD ÖKET LENÉZNI
A CIGÁNY NÉPESÉG FELMERÉSE
SZABOLCS-SZATMÁR MEGYÉJÉN
AZ 1900-AS ÉVEKBEN

BALOGH ISTVÁN
II. Rákóczi Ferenc
Szabolcs és Szatmár vármegyékben
(1703. július - október)

Kujbicsné Mészai Éva
NYÍREGYHÁZA
ÖNKORMÁNYZATA
(1783-1948)

Nagy Szabolcs, Gottfried Barna, Kise Ernő I. világháborús visszaemlékezései

AZ 1956-OS FORRADALOM
ÉS SZABADSÁGHARC
KARPATALJAI
DOKUMENTUMAI

AZ 1956-OS
MAGYAR MENEKÜLTÉK ÜGYE
ISERLOHNBAN

PRO PATRIA
Tanulmányok

Szabolcs vármegye
1848/1849-ben

Szabolcs-szatmár-beregi
Levélírási Emlékönyv
XXI.

BEREG VÁRMEGYE
CÍMERES PECSÉTJE
1836

NYÍREGYHÁZA
KIVÁLTSÁGLEVELEK
1837

SZABOLCS VÁRMEGYE
CÍMERES PECSÉTJE
1836

Conclusion

- Family history research goes beyond individual interest
- It connects people, archives, and countries across borders
- Fragmented sources create challenges but also foster cooperation
- Archives act as mediators between dispersed records and users
- We remain open to further collaboration and joint projects

A photograph of a library interior. In the foreground, there is a large, dark wooden desk with a computer monitor and a black office chair. To the left of the desk is a window with sheer curtains. The floor is light-colored wood, and a long green carpet runner extends from the foreground into the background. In the background, there are several study tables with chairs, and tall bookshelves filled with books. A framed portrait hangs on the wall in the background.

Thank you for your
attention!

MAGYAR LEVÉLTÁROSOK EGYESÜLETE KÉT KONFERENCIÁJA

Azonban ez a kép sem teljes. Egy másik látogatásom alkalmával a Beregszászi Levéltárban éppen egy befalazott ajtót bontottak ki, mert az egyik szobából a másikba új ajtót akartak nyitni. A harmadik csákány-ütés után a fal leomlott, és egy rakás állami anyakönyvi másolat került elő az 1900-as évek első évtizedeiből. Volt közöttük ottani településé és a határon innen maradté is. Arra tisztán emlékszem, hogy Tarpáé közöttük volt. Kedves jó barátom, az akkori igazgató, Foltin Dezső (nyugodjon békében) tördelte a kezét, hogy most mit csináljon, ezzel az anyaggal. Komolyan felajánlotta, hogy rakjam be a kocsiba és hozzam át, -

Így hát a romos épületet felmértük, megállapítottuk, hogy mintegy 20 millió Ft kellene a beázások megszüntetéséhez és a legszükségesebb infrastruktúra megteremtéséhez. (Akkor még villany sem volt az épületben.) Azt javasoltuk, hogy a magyar állam adjon pénzt, de úgy, hogy egy magyar vállalatot bízson meg a kivitelezéssel. Ez a megoldás Delean úrnak nem tetszett. A 20 milliót elfogadta volna, az ő szabad felhasználására.

Ezek után már semmilyen szakmai kapcsolatunk nincs Beregszásszal, illetve Ungvárral.

Az iratcsere-egyezményre vonatkozóan egy másik sajátos adalékot is szereztem, amikor Radics Kálmánnal voltunk egyesületi delegáltak a Kolozsvári Levéltár születésének 75 évfordulójára. Az egyetem aulájában rendezett díszünnepségen, mint egyetlen külföldi delegátus szólhattam. Utánam Funar polgármester úr beszélt. Nagyon örült nekünk, hogy végre Magyarországról is lát élő levéltárosokat. Kifejezte reményét, hogy ha visszaadjuk végre az egyezmény alapján nekik járó iratokat, majd sokkal több magyar levéltárost fog látni. Pál-Antal Sándor marosvásárhelyi levéltáros barátom aztán felvilágosított, hogy a huncut polgármester úr például arra gondol, hogy az erdélyi kormánybiztosság teljes iratanyaga őket illeti. Tájékoztatásul mindezt el szerettem volna mondani, hogy a Kollégák lássák, milyen bonyolult probléma a határon túli iratok keresése, feltérképezése.

Románia felé először Szatmárnémetiben próbálkoztunk. Kiderült, hogy az igazgató egy volt Securitate tag, aki még a kézfogástól is fél. Amikor megtudtuk, hogy milyen kevés Szatmár megyei anyag van nála, továbbmentünk az anyag után Kolozsvárra.

Itt egy európai gondolkodású igazgatót találtunk, Ioan Dragan személyében. De ettől sokkal fontosabb, hogy megtaláltuk Kiss András nyugalmazott levéltárost, aki a Szatmár megyei anyagot jól ismerte. Dragan úr engedélyével Kiss András és munkatársam, Henzsel Ágota megkezdte a fondjegyzék készítését. A munka lassan haladt, nehéz volt a kapcsolattartás, a kéziratok cseréje, a fordítások ellenőrzése.

És bizony európaiság ide vagy oda, Romániában rend van, és a kiadáshoz a legfelsőbb levéltári hatóság, - akkor Fenesar úr - engedélye is kellett.

Közben volt egy parlamenti választás, majd egy évig az ügyet elő sem lehetett hozni.

Közben a kiadásra nyert pályázati pénz felhasználási ideje lejárt, - vissza kellett fizetnünk.

Végül megszületett az írásos engedély is. Ezt látva a szatmárnémeti szekus kollegám is megenyhült, ő is szerző lett és a miniszteri külön keretből újból kaptunk pénzt.